

#VsakDan8Marec / zgodovina

Predviden čas za izvedbo: 40 minut

Potrebni učni pripomočki: jih ni (po želji lahko glavne ugotovitve zapišete na tablo)

Metoda dela: predstavitev primerov, raziskava, razprava

❖ Cilji učne ure:

- spodbujanje razprave o enakosti spolov na področju zgodovinskega spomina;
- spodbujanje razprave o enakosti spolov v vsakdanjem življenju (spolna neuravnoteženost med različnimi poklici in neenako plačilo za enako delo, prepoznavanje nasilja v odnosu, samopodoba in nerealnost medijskih podob, različna reprezentacija žensk in moških v popularni kulturi);
- pridobivanje veščin razpravljanja in argumentiranega zagovarjanja svojih stališč;
- spoznavanje zgodovine in pomena mednarodnega dneva žensk, ki ga obeležujemo 8. marca.

❖ Razlaga za profesorice in profesorje:

Učna ura je pripravljena ob mednarodnem dnevu žensk, vendar jo je mogoče vključiti v pouk tudi med letom. Osrednji cilj učne ure je namreč spodbuditi aktivno razpravo na temo enakosti spolov med dijakinjami in dijaki. Spodbujanju aktivne participacije sta namenjena tako uvodni del ure kot oblika same izvedbe. Uvodni del je namenjen analizi učbenika za zgodovino in preštevanju števila (in deleža) voditeljic, političark, bojevnic v odnosu do voditeljev, političarjev, bojevnikov. Ugotovitev služi kot uvod v razpravo o tem, zakaj dijakinje in dijaki menijo, da je zastopanost spolov tako različna. Pogovor profesorica in profesor razširi na splošno vprašanje o zastopanosti spolov v vsakdanjem življenju in zaključi s predstavitvijo zgodovine in pomena Mednarodnega dneva žensk danes.

xx dodatno gradivo za profesorja_ico: priloga 1 – gradivo za učno uro

❖ Učna ura

Uvodni del:

V kratkem motivacijskem nagovoru profesor ali profesorica predstavi namen učne ure: spoznavanje razmerij zastopanosti spolov na različnih področjih življenja. Kot primer za razpravo bo uporabljen kar predmet pri katerem se nahajajo, t.j. zgodovina. Profesorica ali profesor jih vpraša, koliko voditeljic, političark, bojevnic lahko naštejejo.

Osrednji del:

Dijakinje in dijaki prejmejo nalogo, naj v učbeniku zgodovine preštejejo koliko žensk in moških je omenjenih – z osebnim imenom, z imenom in priimkom, s poklicem ali funkcijo. Dijakinje in dijaki se lahko razdelijo v skupine, ali pa si preštevanje omeb razdelijo po posameznih obdobjih.

Dijakinje in dijaki poročajo o svojih ugotovitvah. Sledi razprava o tem, zakaj menijo, da je razmerje takšno.

Zaključek:

Spol je družbeni konstrukt; nastaja in oblikuje se tekom procesa socializacije, ko posameznik in posameznica preko učenja družbenih (spolnih) vlog ponotranjata pravila obnašanja, ki jih določa družba. Kljub velikim spremembam na področju spolnosti, prava in izobrazbe, se konstantnost v vedenju in položajih moških in žensk še vedno ohranja, saj se tradicionalni vzorci vedenja, stereotipne predstave o spolih ter vrednote določene kulture z ideološko reprodukcijo ohranjajo. Šola ima kot najpomembnejši ideološki aparat pri tem zagotovo velik vpliv. Predvsem je pomembno raziskati, kakšne podobe o spolih in razmerju med spoloma posredujejo učbeniki, ki so eno najpomembnejših sredstev izobraževanja.

❖ Najpomembnejši poudarki

Na kakšen način prikazujejo ženske zgodovinski učbeniki?

Vemo, da so vsi pomembni zabeleženi zgodovinski dogodki povezani s politiko, zato se ženska, ki je bila do 20. stoletja s polja političnega praktično izključena, skozi zgodovino kot znanstveno vedo skorajda ne pojavlja ali se pojavlja skoraj izključno pri vsebinah, vezanih na družbeno zgodovino, tj. zgodovina vsakdanjega življenja, kar je v primerjavi s političnimi prelomnicami pojmovano kot nepomembno.

S tem zgodovina ustvarja domnevo, da so celotno zgodovino ustvarjali moški, kar je dodaten razlog za utemeljevanje njihovega superiornega položaja in pomembnosti v odnosu do ženske ter njeno domestifikacijo.

Umanjkanje vsebin, povezanih z ženskami, v šolskih učbenikih je vsekakor tudi posledica tega, da je zgodovina s perspektive žensk še premalo raziskana, vendar pa prihaja do nezanemarljivih premikov na področju t.i. ženske zgodovine, ki se je začela oblikovati v okviru feminizma, študij spolov in ženskih študij v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja. Problematiki socializacije spola bi večjo pozornost lahko namenile tako šole, kot avtorji/avtorice učbenikov in nenazadnje tudi profesorji/profesorce.

Pri vsem tem je potrebno poudariti, da upoštevanje vloge žensk ne sme postati pretirano ali celo izkrivljanje zgodovine; če ženske niso imele (določenih) pravic in če so obstajale nepravčnosti, se mora o tem govoriti, problematizirati in ozaveščati. Ker je spolna identiteta vezana na kontekst, v katerem smo odrasli in bili vzgajani, moramo že mlade ljudi učiti o pomenu žensk v zgodovini in o tem, kako so do sedaj bile reprezentirane. To bo vplivalo na razvoj njihovega kritičnega stališča do spola kot socialnega konstrukta in njihov pogled na (ne)enakopravnost spolov v zgodovini in družbi nasploh. S takšnim načinom učenja in poučevanja bi dijakinje in dijake vzgojili v bolj kritične, bolj ozaveščene, bolj odgovorne državljane in državljanke za aktivno spreminjanje realnih (še ne povsem enakopravnih) družbenih odnosov in ustvarjanje »boljšega jutri« za vse člane družbe.

V priloženem gradivu iz katerega smo povzeli ta zaključek, najdete raziskavo, ki je s pomočjo kvalitativne in kvantitativne vsebinske analize štirih gimnazijskih učbenikov za zgodovino, ugotavljala žensko (pod)reprezentiranost in njihovo vključenost oziroma izključenost iz zgodovinskih vsebin, ki se jih obravnava tekom šolskega leta v vseh štirih letnikih gimnazije (Trstenjak, M.: *Spol, šola in socializacija spolnih vlog v gimnazijskih učbenikih za zgodovino*).

❖ Priloga 1: Dodatne povezave na gradiva za profesorico/profesorja

Gradivo za učno uro:

Monika Trstenjak: Spol, šola in socializacija spolnih vlog v gimnazijskih učbenikih za zgodovino
<http://spol.si/blog/2016/04/28/spol-sola-in-socializacija-spolnih-vlog-v-gimnazijskih-ucbenikih-za-zgodovino/>

--- dodatno ---

Publikacija Ženske in moški na vodstvenih položajih v EU v letu 2013
http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/gender_balance_decision_making/131011_women_men_leadership_en.pdf

Posvet Mehanizmi izkoriščanja in diskriminacije v znanosti, MIZZ, 7. 3. 2016
http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_znanost/sektor_za_znanost/dejavnost/komisija_za_zenske_v_znanosti/dejavnosti_komisije/posvet_mehanizmi_izkoriscanja_in_diskriminacije_v_znanosti/

Kakšnega spola je znanost? (prispevek na posvetu Mehanizmi izkoriščanja in diskriminacije v znanosti)
http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/Znanost/doc/Zenske_v_znanosti/Posvet_2016/spol_znanosti_JR.pptx

Povzetek posveta in razprav na njem
<http://radiostudent.si/univerza/kaj-pa-univerza/lepljiva-tla-steklen-strop-in-pu%C5%A1%C4%8Dajo%C4%8De-cevi>

Predstavitve eksperimenta na Univerzi Yale, ki raziskuje učinke spolno determiniranega jezika na percepcijo posameznice_ka
<http://www.yalescientific.org/2013/02/john-vs-jennifer-a-battle-of-the-sexes/>

Ženske v politiki
<http://metinalista.si/zenskevpolitiki/>

Ženske v časopisnih medijih
<http://metinalista.si/december-2016-zenske-v-casopisnih-medijih/>

Ženske v časopisih in revijah
<http://metinalista.si/oktober-2016-zenske-v-casopisih-in-revijah/>

Več podatkov o Mednarodnem dnevu žensk in za Slovenijo pomembnih letnicah
https://sl.wikipedia.org/wiki/Dan_%C5%BEena

O nas:

Društvo za promocijo žensk v kulturi - Mesto žensk
<http://cityofwomen.org/>

Nekaj zanimivih organizacij, ki se ukvarjajo z vprašanji enakosti spolov:

<http://rdecezore.org/>

<http://bodeca-neza.spol.si/>

<http://spol.si/>

<http://www.drustvo-sos.si/>

<http://metadekleta.metinalista.si/>

<https://cipke.wordpress.com/>

<https://lezbicnofeministicnauniverza.wordpress.com/>

<https://vstajnikesocialnedelavke.wordpress.com/>

<http://www.ljudmila.org/lesbo/>

Priprava in oblikovanje učnih ur: Tea Hvala, Ana Čigon, Urška Jež, Teja Reba, Amela Meštrovac.